

KARAMSARLIĞA YER YOK

BARIŞI

DEMOKRASİYİ

ÖZGÜRLÜĞÜ

KAZANACAĞIZ

**İKLİM KRİZİ
EV YANIYOR
AMA
COP27'DE
ŞENLİK VAR**

sayfa 5

► İstiklal Caddesi'nde gerçekleşen bombalı saldırıda 6 kişiyi kaybettik, yaklaşık 100 kişi ise yaralandı. Her şeyden önce kayıplarımız ve yaralılar için çok üzgün olduğumuzu söylemek istiyoruz.

► Bu türden eylemlerin etkili olmasını engelleyecek tek unsur barıştan, demokrasiden, eşitlikten, adaletten yana adımların atılmasıdır.

► Bu saldırı umudumuza, demokrasi ve eşitlik için mücadele azmimize yöneliktir. Bunun kırılmasına izin vermeyeceğiz.

sayfa 2

UMUDUMUZU KESMEYECEĞİZ

İstiklal Caddesi'nde gerçekleşen bombalı saldırıda 6 kişiyi kaybettik, yaklaşık 100 kişi ise yaralandı. Her şeyden önce kayıplarımız ve yaralılar için çok üzgün olduğumuzu söylemek istiyoruz.

Bir Pazar günü gezmek, eğlenmek, biraz dinlenmek ve hava almak isteyen insanlara yönelik bir eylemin apaçık bir vahşet eylemi olduğu açıktır.

2014 yılının sonlarından 2016 yılına kadar süren ve Ankara Gar katliamında 103 kişinin öldüğü yüzlerce insanın yaralandığı saldırıyla zirvesine çıkan bombalı eylemlerin ne meşru görülecek ne de savunulacak bir yanı olabilir.

Bu türden eylemler tedhişçiliktir, korku, karamsarlık yaymaya, devletin baskısının artırılmasına, basın ve haber alma hakkının kısıtlanmasına yarar.

Güne umutla başlayan insanların canını alır.

Politik iklimin puslanmasına neden olur.

Taksim saldırısında da böyle oldu.

Bir yandan haber alma özgürlüğü kısıtlanırken aynı anda hem patlama görüntüleri, ölü ve yaralıların görüntülerini servis etti bazı güçler ve hem de bu bombalı saldırıyı henüz kimin yaptığı bile belli değilken sorumluyu bulmuş gibi linç girişimine başlayan bazı siyasi çevreler ırkçılığı, linç iklimini körüklemeye başladı.

Bir avukat arkadaşımızın adı saldırının failiymiş gibi dolaşıma sokuldu.

Saldırgan olduğu söylenen kişinin yakalanmasının ve Suriye kimlikli çıkmasının ardından Suriyeli göçmenlere karşı linççi söylemler devreye sokulmaya başladı.

Yetkili kurumlar haber alma hakkını kısıtlayacaklarına karanlık haberler yayan bu türden odakları, linç girişimi peşinde koşanları, mecliste onlarca milletvekili olan HDP'yi hedefleyen ve nefreti körükleyenleri engellemelidir.

Bu türden eylemlerin etkili olmasını engelleyecek tek unsur barıştan, demokrasiden, eşitlikten, adaletten yana adımların atılmasıdır.

Bu saldırı umudumuza, demokrasi ve eşitlik için mücadele azmimize yöneliktir. Bunun kırılmasına izin vermeyeceğiz.

Saldırıda kaybettiklerimizin üzüntüsünü yaşıyoruz, ailelerine başsağlığı diliyoruz, hepimizin duyduğu acıyı azaltacak ve bu türden yeni gelişmeleri engelleyecek olan barışın, demokrasinin, özgürlüğün ve kardeşliğin dilini kullanmak ve tüm ezilenlerin ev emekçilerin yan yana durmasını sağlamaktır.

KOMPLOLARA SON VERMELİYİZ

Taksim'deki saldırı herkesin aklına, "işte yeni bir seçim süreci yine bombalı saldırılarla başladı" fikrini getirdi. Bu sadece komplocu fikirlerin son dönemlerdeki yaygınlığından değil, 2015'te 5 ay arayla gerçekleşen iki seçimin analizindeki bir hatadan da kaynaklanıyor.

Bu hata AKP'nin 7 Haziran 2015'te kaybettiği tek başına iktidarı 1 Kasım 2015'te kazanmasının nedeninin "terör saldırıları" olduğu yargısının siyasi analizlerde ezber olarak kullanılmasında.

Sadece "terör fırtınası" değil

Oysa, 2015 yılında AKP elbette oluşan terör ikliminin de etkisiyle yeniden seçimlerde bir önceki seçime göre oylarını 4 milyon 800 bin 522 artırmıştı. AKP'nin 7 Haziran'da 18 milyon 867 bin 411 oy almışken, 1 Kasım'da 23 milyon 669 bin 933 oy almasının tek nedeni terör fırtınası değil.

Bunun nedenlerinin en başında geleni, Erdoğan'ın kamuoyunu istikrarsızlıkla tehdit etmesidir. O dönemde istikrarsızlık, hükümete kalmak anlamına geliyordu.

Bu kadar kısa bir süre içinde yaklaşık 5 milyon kişinin AKP'yi tercih etmesinin bir diğer nedeni de HDP oylarındaki yaklaşık 1 milyonluk azalmaydı. AKP kaybettiği Kürt oylarını geri almayı başardı.

Bunda, diğer partilerin hükümet kuramaması, siyasal istikrarsızlık korkusu, terör fırtınasının etkisi ve HDP'nin beş ayda maruz kaldığı aşırı saldırıların etkisiyle çok kritik bir oy kaybı yaşaması etkili oldu. Kuşkusuz iktidar ve Cumhurbaşkanı Erdoğan da yetkisini kullanarak bu sürecin yaşanmasında belirleyici oldu. Erdoğan hükümet kuramayan Davutoğlu'ndan sonra hükümet kurma yetkisini en çok oy alan ikinci partiye, CHP'ye vermesi gerekirken bunu yapmadı ve erken seçim sürecini tetikledi.

Türkiye'ye özgü değil

Üstelik terör saldırıları ne 7 Haziran 1 Kasım tarihleriyle sınırlıydı ne de sadece Türkiye'de yaşandı. IŞİD ve radikal İslamcı olarak bilinen gruplar tüm dünyada aralıksız terör saldırıları gerçekleştirdi. Paris'te Charlie Hedbo saldırısı, Kopenhag'da bir kafe ve Si-

nagog'a yönelik saldırı, Tunus, Suudi Arabistan, ABD, Fransa, Beyrut, yeniden Fransa, Londra, Tel Aviv, Florida, Münih, Berlin gibi ülkelerde yüzlerce insanın öldüğü, uçak düşürmeden insanları bıçaklayarak öldürmeye kadar her çeşit cinayet yönetiminin kullanıldığı saldırılar gerçekleştirdi.

Türkiye'de de terör saldırıları 2015'ten önce başlayıp, 1 Kasım 2015'ten sonra yaklaşık iki yıl daha devam etti.

IŞİD'in yükselişte olduğu, çözüm sürecinin önce rafa kaldırılıp sonra tamamen unutulduğu ve hendek savaşları denilen dönemin yaşandığı, Kobanê'de IŞİD ve YPG güçleri arasında ölüm kalım mücadelesinin gerçekleştiği dönemlerde yaşanan saldırı silsilesini iktidarın bir seçim aparatı olarak ele almak, tüm siyasi alanın istediği zaman istediği yerde bomba patlatmaya muktedir bir iktidar tarafından kaplandığını varsaymak anlamına gelir.

Bu ise iktidara karşı elimizin kolumuzun bağlı olduğunu varsaymakla eş anlamlıdır.

HALKI KORUYAMAYANLAR İSTİFA ETMELİ

Bombanın patlamasının ardından devletin yaptığı ilk işin halkın haber alma özgürlüğünü kısıtlaması, elimizde kaldığı kadarıyla demokrasiye bir darbe daha vurulması anlamına geldi.

İnsanları demoralize edecek ve panik duygusu yaratacak görüntüleri yasaklamak ve bu görüntüleri ısrarla yayan bazı ana akım gazeteleri ve internet sitelerini uyarmak varken, halkın bilgi edinmesini engellemek tam da bu iktidarın akıl edebileceği bir adımdır.

Bir diğer devlet propagandası ise Bakan Süleyman Soylu'nun saldırının hemen ardından yaptığı açıklamayla geldi. Soylu, saldırının ardında ABD'nin olduğunu bu ülkenin taziye mesajlarını kabul etmeyerek açıkça ilan etmiş oldu. Bu sadece bir ilan ediş değil, aynı zamanda bir meydan okuyuştu.

Fakat Suriye'nin Kuzey'inde son birkaç yıldır yaşanan gelişmeleri takip etmeyenlerin inanabileceği bu bilgiler en kibar tarifiyle bir çarpıtımdır. Çünkü, yaklaşık üç sene önce haber

kanalları, "Suriye'nin kuzeyinde Kobani (Ayn el Arap) yakınlarında ABD'nin boşalttığı hava üssüne Rus askeri polisi ile Suriye ordusunun yerleştiğini" duyurmuştu. Soylu, açıklamasında eylemin talimatının Kobani'den geldiğini söyledi, "Eylemi yapanın Afrin'den geçtiği konusunda bir değerlendirmemiz var" dedi.

Peki 2019 yılındaki Soçi mutabakatından beri ve Trump'ın ABD askerlerini çekmesinin ardından bölge Rusya'nın denetimi altındayken bu açıklamaların ne anlamı olabilir?

Soylu ABD'yi saldırının arkasındaki güç olarak işaretlerken, iktidarın merkezleri, ABD başkanı Biden ile Erdoğan'ın G20 zirvesi sırasında baş başa görüşeceğini sevinçle duyuruyordu. Bu iki tutum arasındaki çelişkinin kaynağı nedir?

İçişleri bakanları öncelikle, bu tür saldırıların olmasını engellemelidirler. Halkın güvenliğini sağlamakla görevli olanlar dikkatleri başka alanlara kaydırmamalıdır.

İKTİDARIN FAİZİ DÜŞÜRME POLİTİKASININ BEDELİNİ YOKSULLAR ÖDÜYOR

AKP-MHP iktidarı faizi indirmekle övünüyor. Bir yıl önce yüzde 19'lar da olan Merkez Bankası politika faizi yüzde 10,5'e indirildi. İktidar bu faiz indiriminin ekonomiyi canlandıracağını, dolayısıyla işsizliği azaltacağını, gelirleri artıracığını iddia ediyor.

Ama iktidarın bütün bu iddialarının doğru olmadığını günlük yaşamımızdan biliyoruz. İşsizlik artıyor, pahalılık artıyor, gelirlerimiz düşüyor.

İktidarın düşük faiz politikasının büyük kazananı bankalar. Merkez Bankası faizleri düşürse de, bankaların ihtiyaç sahiplerine verdikleri kredilerin faizlerinde bir düşme yok.

Ortalama banka faizleri geçen yıl da yıllık yüzde 30 idi, bu yıl da yüzde 30.

Yani Merkez Bankasının politika faizini indirmesi, paraya ihtiyacı olan işçilere, köylülere, yoksullara herhangi bir kolaylık sağlamıyor.

Merkez Bankasından düşük faizle borç para alan bankalar, bu parayı devlete (tahvil olarak) veya halka (konut, araba, ihtiyaç kredisi olarak) yüksek faizle tekrar satıyorlar.

Bankalar geçtiğimiz bir yılda kârlarını en az 4'e katladılar.

Hükümet bankaların bu fahiş kârları elde etmesine sesini çıkarmıyor, çünkü bankalardan yüksek vergiler tahsil ediyor. Yani halk hem bankalar, hem de iktidar tarafından soyuluyor. Bu soyguna dur demek gerekiyor.

ASGARI ÜCRET NET 15 BİN LİRA OLMALI

İşçilerin ortak talebi insanca ücret

Maliye Bakanı Nebati, Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesapları için devletin bütçeden 92 milyar lira ödediğini açıkladı. Ama KKM'nin devlete ve dolayısıyla topluma maliyeti bununla sınırlı değil. Öncelikle bu mevduatlara ortalama yüzde 20 faiz ödendi, elde edilen faiz gelirlerinden vergi vb. hiçbir kesinti yapılmadı. Sonuçta KKM'nin maliyeti 300 milyar lirayı buldu.

İşçiler artan hayat pahalılığına karşı asgari ücretin artırılmasını istiyorlar. Türkiye'de 18 milyon kayıtlı işçi ve memur var, bunların en az yarısı asgari ücret alıyor, diğer yarısının önemli bir bölümü de asgari ücretin biraz üzerinde

kazanç elde ediyor.

Asgari ücret geçen yıl bu günlerde 2 bin 850 liraydı ki biz o gün de asgari ücretin en az 5 bin lira olmasını istiyorduk. O tarihten bu yana gerçek enflasyon en az 3 kat arttı. Yoksulluk sınırı aylık 24 bin lirayı geçti. Şimdi asgari ücretin en az 15 bin lira olması gerekiyor. Bunu için gerekli kaynak bankaların devasa kârlarında var.

Asgari ücrette sondan 2.

Türkiye ulusal asgari ücretin geçerli olduğu AB ülkeleriyle kıyaslandığında çok acıklı bir durumda. 21 AB üyesi devletin yanı sıra ABD ve Türkiye gibi AB üyesi olmayan devletlerin de yer aldığı bir hesaplama

göre 1 Ocak 2022 verileri açısından, aylık asgari ücretin en yüksek olduğu ülke 2256.95 Euro ile Lüksemburg. Bu ülkeyi takiben sırasıyla 1774.50 Euro ile İrlanda, 1725 Euro ile Hollanda, 1658.23 Euro ile Belçika, 1638 Euro ile Almanya, 1603.12 Euro ile Fransa, 1125.83 Euro ile İspanya, 1109.54 Euro ile ABD, 1074.43 Euro ile Slovenya, 822.5 Euro ile Portekiz takip ediyor. Türkiye ise 26 ülkenin olduğu bu listede 328.49 Euro ile 25. sırada yer aldı. Son sırada ise 248.43 Euro ile Arnavutluk yer alıyor.

Bir başka veri ise asgari ücrete zam yapılmasına rağmen yaşanan büyük kaybı gösteriyor.

Türkiye Raporu'nun verilerine göre 1 Ocak-30 Haziran tarihleri arasında aylık asgari ücret 4253.4 TL idi. Gelen son zam ile birlikte 1 Temmuz itibarıyla aylık 5500 TL oldu. Bu ücret günümüz döviz kuru ile yaklaşık olarak 295 Euro'ya denk geliyor.

Asgari ücret miktarı artış göstermesine rağmen Euro cinsinde azalmanın söz konusu olması, TL'nin Euro karşısındaki büyük değer kaybını gözler önüne seriyor.

Bu gerçekler Türkiye işçi sınıfının Avrupa ülkeleri içinde en yoksul sınıf kesimi olduğunu da gösteriyor.

BARIŞTAN YANA Yıldız Önen

AŞIRI SAĞIN GÖÇMEN DÜŞMANLIĞI VE BOMBALI SALDIRI

Günlerdir İtalya açıklarında bekleyen ve göçmenleri taşıyan gemiler gündemde. Alman bayraklı Humanity 1 isimli gemide 179 göçmenin, Norveç bayraklı Ocean Wiking isimli gemide 234 göçmenin olduğu söyleniyor. Fransa ve Almanya Akdeniz'de insani yardım grupları tarafından kurtarılan ve bazıları iki haftadan uzun süredir denizde mahsur kalan 1000'den fazla kişiye güvenli bir liman vermesini İtalya'dan talep etti. Gemiler göçmenlerle dayanışan sivil toplum kuruluşları tarafından organize ediliyor. İtalya'nın yeni faşist başbakanı gemilerin İtalya limanlarına girişini yasakladı.

Geçtiğimiz hafta Okyanus isimli gemiyi kabul eden Fransa İçişleri Bakanı Gerald Darmanin, "İtalya bu olayda çok insanlık dışı davrandı. İtalyan makamları da profesyonel değildi. Bu gemiyi 20 gün boyunca bir karara varmadan bıraktılar ve bunun birtakım sonuçları olacağı açıktır" dedi. Aşırı sağcıların, faşistlerin ve merkez sağcıların göçmenleri merkeze alarak birbirlerini suçladıkları bu tartışmalar, göçmenlerin Avrupa halklarının dayanışmasından başka hiçbir güvencesi olmadığını gösteriyor. Göçmenlerin hayatını değersizleştiren, bir pazarlık konusu haline getiren faşist ve sağcı yöneticiler şu gerçeğe gözlerini kapıyorlar: "Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Akdeniz şubesi, yaptığı açıklamada, Akdeniz'in orta kesiminde yaşanan ilk büyük felaketlerden biri olan hadisenin üstünden geçen 9 yılda Akdeniz'de hayatını kaybeden göçmenlerin sayısının yaklaşık 25 bin olduğunu açıkladı." Sadece 2022 yılında bugüne kadar 1400 göçmen Akdeniz'de boğularak yaşamını yitirdi.

İrkçılar göçmen düşmanlığı yaparak örgütlenmeye ça-

lışıyorlar. Göçmenlerle dayanışanlar da her fırsatta dayanışma ağlarını örmek, ırkçılıkla mücadele etmek ve göçmenlere güven vermek, birlikte direnmenin yollarını yaratmak zorunda.

Türkiye'de yaşanan bombalı saldırının ardından ırkçılar bombayı İstiklal Caddesi'ne yerleştiren şahsın Suriyeli olduğunun ortaya çıkmasının ardından hızla #sınırlarkapatılın sloganıyla sosyal medyada göçmenleri hedef göstermeye başladılar. Bombacının-şimdiki bilgilerimizle-Suriye'den gelmiş olmasından yola çıkarak tüm Suriyeli göçmenleri hedef tahtasına oturtanlar; farkında olmadan göçmen düşmanı, ırkçı siyasal figürlerden dolayı tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ırkçı olduğu gibi bir dogmayı savunuyorlar. Bombalı eylemlerin yarattığı moral bozucu siyasal iklimi dağıtacak olan, göçmenlerle dayanışmak, ırkçılığı her açığa çıktığında teşhir etmek ve kitlesel kampanyalarla göçmenlere güven vermektir.

İNGİLTERE'DE İŞÇİLER HAYAT PAHALILIĞINA KARŞI GREVDE

150 üniversitede 70 bin çalışanın katıldığı grevden bir kare

İngiltere'de grevler durmuyor, tüm sektörlere yayılıyor.

Eğitim işçileri de hayat pahalılığı karşısında greve gideceklerini duyurdu. Üniversite ve Kolej Sendikası (UCU) 23 Kasım'da ülkenin tüm üniversitelerini kapsayacak kitlesel eylemler yapılacağını ilan etti.

150 üniversitede başlayacak olan grevler, 23 Kasım eyleminin hemen ardından başlayacak ve üç gün sürecek. Böylece aynı gün grevde olacağı bilinen posta işçilerinin eylemleriyle birleştirilmesi amaçlanıyor. Hatta İskoçya'daki öğretmenler de posta işçileri ve üniversite çalışanlarının 24 Kasım grevinde onlara katılmaya hazırlanıyor.

Grev sözcüleri, bunun bir sınıf mücadelesi olduğunu belirtirken, şubat ayından itibaren daha büyük eylemler ve daha kitlesel grevler yapılacağını da duyurdular.

Geçtiğimiz aylarda başlayan ve ülke genelinde büyük destek bulan "Enough is Enough" (Artık Yeter) hareketinin de kendilerini desteklemesiyle güç kazanan bu grevler, ülkenin önde gelen sendikalarının, bundan böyle durmayacaklarını ilan etmesiyle her geçen gün büyüdü ve halen büyümeye devam ediyor.

Son aylara grevleriyle damgasını vuran ulaşım işçileri de eylemlerini metro hatlarına taşıdı, Londra metrosunu işlemeze hale getirdiler. 10 binden fazla metro işçisinin 24 saat boyunca sürdüreceği yeni grevlerin duyuruları coşkuyla karşılandı, eğitim işçileri de önümüzdeki haftalarda gerçekleştirilmesi planlanan bu grevlere destek vermeye devam edeceklerini açıkladı.

Metro işçilerinin ardından hemşireler de aralık ayında başlayacak eylemleriyle birlikte, İskoçya, Kuzey İrlanda ve Galler'deki sağlık çalışanlarının da katılacağı büyük bir greve hazırlandıklarını duyurdu. Aynı günlerde açıklama yapan kamu çalışanlarıysa 10 binlerce kişilik bir greve hazırlandıklarını bildirdiler. 100 bin kamu çalışanının tarihi bir kararla, greve evet demiş olması, önümüzdeki haftalarda tüm sanayi kollarını kapsayacak büyük eylemler dalgasının başlangıcı olarak görülüyor.

BU İSYAN REJİM DEVRİLENE KADAR BİTMEMEYECİK

İran'da geçtiğimiz hafta üniversitelerde ve kuzeybatıdaki Kürt bölgelerinde yeni protestolar başladı.

Tahran'daki protestolarda Marivanlı öğrenci Nasrin Ghadri'nin de polis tarafından öldürülmesi ve ölümünün yeni protestolara yol açabileceği korkusuyla cenaze töreni yapılmadan toprağa verilmeye çalışılması üzerine daha da büyüyen halk isyanı üniversitelere de yayılınca artık durdurulamaz hale geldi. Öğrenciler üniversitelerdeki cinsiyet ayrımı engellerini kaldırıyor, sokaklarda rejim yanlısı mollaları kovalıyor, dersleri boykot ediyorlar.

Devrim Muhafızları Komutanının devlet televizyonunda protestoculara seslenip korku salmaya çalışması bile işe yaramadı: Kadınlar başörtülerini çıkarıyor, halk kamusal alandaki duvarları grafiti ve sloganlarla dolduruyor, rejime ait reklam panoları ele geçiriliyor, "Diktatöre ölüm!" sloganları atılıyor.

İranlı kadın sporcular farklı ülkelerdeki madalya törenlerine başörtüsüz çıktı, kadın oyuncular yabancı medya yayınlarına başörtüsüz fotoğraflarıyla demeçler verdi, sutopu takımı oyuncuları Tayland'da düzenlenen şampiyonada ilk maçlarına başlarken çalışan milli marşa eşlik etmedi.

Rejimin baskıları işe yaramıyor

Eylemler yaklaşık iki aydır devam ediyor. Şu ana dek 14 binden fazla kişi tutuklandı ve tutuklu eylemciler için ölüm cezası isteniyor. Ancak rejimin baskıları dozunu artırsa da artık toplumun tüm kesimleri harekete geçti, sokağa indi.

Parlamentoda okunan yazılı bir açık-

lamada toplam 290 milletvekilinden 227'si eylemcileri "muharip" diye tanımlıyor ve idam cezasına çarptırılmaları gerektiğini vurguluyordu. İran İnsan Hakları Gözlem Kurumu "muharibin" artık tüm muhalifler ve rejimin güvenliğini tehdit ettiği düşünülen herkes için kullanılmaya başlandığını bildirdi.

Diğer taraftan her yeni baskıda, her yeni açıklamada yeni dalgalarla büyüyen isyan, ülkede bir referandum ihtiyacı olduğunu belirten bazı siyasetçilerin rejime karşı çıkmaya başlamasına da sebep oldu.

Rejim liderliği, protestocuları ölüm cezalarıyla bastırma yoluna giderken, karşısında yeni bir muhalefet daha bulmuş oldu. Muharibin siyasetçiler protestocularla ve bilhassa da öğrenciler ile diyalog başlatmak için üniversitelere gitti, cezaevlerinde tutulan yüzlerce öğrenci ve öğretim görevlisinin serbest bırakılması talebiyle karşı karşıya kaldılar.

Öğrencilerin acil referandum talebine bazı din adamları da destek verdi, rejimin uluslararası gözlemcilerin de katılımıyla hemen bir referandum düzenlenmesi istendi. Bu baskıcı rejimin

çıkmaza girdiğini ilan eden referandum yanlıları "Halkın isteklerini görmezden gelmeyin" diyor, 43 yıl önce onaylanmış bu yasaların değiştirilmesini istiyor.

"İranlı kadınlar, çok yaşayın!"

İsyanı baskı altına almak için her yolu deneyen, protestocuların üzerine rastgele ateş açan, cezaevlerinde işkenceye başvuran rejimin kendisi büyük bir baskı altında.

Geçtiğimiz hafta binlerce kişi güvenlik güçlerinin 30 Eylül'de gerçekleştirdiği inanılmaz şiddete büyük bir öfkeyle yanıt verdiklerini göstermek için, ülkenin güneydoğusunda, Zahedan'da gerçekleşen ve en az 66 kişinin öldürülmesiyle sonuçlanan polis şiddetini protesto etti.

İşçiler de protestolara tarihe geçecek şekilde destek veriyor: İsfahan'da şimdi de demir döküm işçileri greve başladı. Geçtiğimiz haftalarda inşaat malzemeleri üreten işçiler ve alüminyum işçileri greve gitmiş, açıklamalarında bu mücadeleyi büyütme gerektiğini söylerken "Örgütlü bir işçi sınıfı, değişime damgasını vurabilir" demişlerdi. Bu son kitlesel grev de ülkenin her yerine yayılmış protestolarda köklü bir değişim talebi olduğunu gösteriyor.

FİFA Dünya Kupası'na katılmak için İngiltere'de bulunan İran milli takımı ise rejimin kendilerini, ülkedeki isyanı unutturmak için kullanmasına izin vermeyerek, yıldız forvetleri Sardar Azmoun aracılığıyla Instagram'da bir mesaj paylaştılar; "Halkımızı öldürüyorsunuz, hepimize yazıklar olsun. İranlı kadınlar, çok yaşayın!"

RUSYA: İŞGALDE GERİ ADIM

Ukrayna ordusunun geçtiğimiz günlerde Herson kentini geri almasıyla birlikte işgalde yeni bir dönüm noktasına daha gelindi.

Herson; Donetsk, Luhansk ve Zaporijya bölgeleriyle birlikte Rusya'nın ilhak ettiği yerlerden biriydi. Hatta bu dört bölgede halkın Rusya'ya destek verdiği söyleniyordu ama Rusya ordusunun geri çekilmek zorunda kaldığı Herson'un aylar süren işgalden sonra nihayet rahat bir nefes aldığı görülüyor.

Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski, Rusya birliklerinin kentten geri çekilmesinden birkaç gün sonra Herson'u ziyaret etti ve ülkesinin barış istediğini ima etti. Zelenski'nin aktardıklarına göre, Rusya birlikleri geri çekilmeden önce kentin altyapısını çalışmaz duruma getirdi, iletişim hatları devre dışı kaldı. Su ve elektriğin de verilemediği söyleniyor. Geride bırakılan mayınlar içinse temizleme çalışmaları başlatıldı.

Şimdi gündemde Ukrayna ve Rusya arasında yürütülecek barış müzakereleri var.

ABD dışişleri temsilcisi Josep Borrell, bu kararı Ukrayna'nın vereceğini, kendilerinin "görevlerinin" ise verilen karara desteklemek olduğunu ilettiler. ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan ise geçtiğimiz günlerde yaptığı bir açıklamada, nükleer tehdidi ortadan kaldırmak adına Rusya ile görüştiklerini iletmişti.

Putin'in en önemli müttefikleri bile onu "ordunun imajını sarsmış olması" gibi sert eleştirilerle ve başarısızlıkla suçluyor.

Önce Tahıl Koridoru Anlaşması'ndan çekildiğini duyuran ama hemen sonra Ukrayna'nın Karadeniz'deki limanlarından tahıl sevkiyatını yeniden başlatacağını açıklayan Putin ayrıca gıda fiyatlarının yeniden dalgalanmasına da sebep oldu.

Putin'in güç kaybettiğine dair söylentiler yayılırken çeşitli muhalif sesler ve siyasi gözlemciler tarafından, Ukrayna konusunda bir çıkmaza girdiği, iki tarafı da memnun edecek bir anlaşma sunmakta zorlandığı da aktarılıyor.

EV YANIYOR AMA COP27'DE ŞENLİK VAR

TUNA EMREN

Mısır'da düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı COP27'de, ev yanarken salondaki koltuk takımını değiştirmeyi tartışıyorlar.

İkinci haftasına girilen COP27 müzakerelerinin ana gündemi, benzersiz iklim afetleriyle sarsılmış Somali, Pakistan, Bangladeş gibi Küresel Güney ülkelerindeki kayıp ve zararın telafi edilebilmesi için gereken fonların toplanması olacaktı. Örneğin, emisyonlardaki payı çok düşük olan Somali görülmemiş bir kuraklık yaşıyor, Pakistan geçtiğimiz yaz yaşanan sel felaketinin yol açtığı yıkımdan toparlanamıyor. İklim krizinin etkilerinden adaletsiz şekilde etkilenen Küresel Güney ülkeleri, kendilerine finansman sağlaması gereken gelişmiş ülkelerden acil yardım bekliyor.

'Adil geçiş' ve 'iklim adaleti', tarihsel emisyonlarda çok daha büyük bir pay sahibi olan Küresel Kuzey'in gelişmiş ülkelerinin bunun bedelini ödemesini gerektiriyor ki dünyanın geri kalanı da ayakta kalabilsin. Dolayısıyla bu yılın iklim zirvesine katılan liderler ve temsilcilerin öncelikli sorumluluğu, kayıp ve zarar finansmanını işler hale getirmek.

Aslında bunun sözü 13 yıl önce gerçekleştirilen Kopenhag COP15 zirvesinde verilmiş, 2020'ye kadar bu fona 100 milyar dolar aktarılması için anlaşılmıştı. Ancak bu taahhüdü yerine getirmediler.

Şu anda gerçekleştirilmekte olan COP27'nin amacı da hem zirveye katılan tüm ülkelerin bir yandan 1,5C hedefine yönelik olarak emisyon azaltımında bulunması hem de iklim afetlerinden etkilenen ülkelere bu tazminatın ödenmesi için gereken adımların atılmasıydı. Ne var ki her iki konuda da sorumluluklarından kurtulmaya çalışıyorlar. Diğer bir deyişle, emisyonlarıyla ilgili revize edilmiş bir plan sunmadıkları gibi, sellerden ve kuraklıktan etkilenen ülkelere gönderilecek kayıp ve zarar fonları için bile yetersiz taahhütlerde bulundular, iklim borçlarını ödemeye yanaşmadılar.

Fosil yakıt lobisi COP27 şenliğinde

Dünyanın en büyük plastik üreticilerinden Coca Cola'nın sponsorluğunda ve fosil yakıt endüstrisini masum göstermeye çalışan bir halkla ilişkiler şirketinin planlama çalışmalarıyla başlayan COP27'ye 636 fosil yakıt lobicisinin katıldığı ortaya çıktı! Üstelik bunların bir kısmı fosil yakıt şirketleriyle bağlantılarını gizleme gereği bile duymayan lobiciler. Engellenmek şöyle dursun, sayılarını günden güne artırmayı da başarmışlar. Nitekim, geçtiğimiz yıl Glasgow'da gerçekleştirilen COP26'da 503 lobicinin bulunuyordu.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres, zirvenin açılışında "bir iklim cehennemine giden yolda" olduğumuzu söyleyip sadece iki seçeneğimiz kaldığını hatırlatmıştı; ya buna hemen çözüm sunacak ya da top luca intihar etmeyi kabullenmiş olacağız.

COP27'den sadece birkaç gün önce yayımlanan BM Emisyon Açığı raporu, mevcut azaltım taahhütleriyle gideceğimiz yerin bu iklim cehennemi olduğunu şüpheye yer

İklim Adaleti Ağı, COP27'yi İstanbul'da protesto etti

bırakmayacak verilerle gösterdi, küresel ısınmayı 2100 yılına kadar en iyi ihtimalle 2,5 derece ile sınırlandırabileceğimizi duyurdu.

Ve gerçek buyken, ısınmayı durduracak acil önlemleri konuşmak yerine işe yarar hiçbir şey yapmıyor, hâlâ fosil yakıt endüstrisine kulak veriyorlar.

Bu, ev yanarken salondaki koltuk takımını yenileme tartışması yapmaya benziyor.

Ev yanıyor... Durumun aciliyeti tartışmaya açık değil. Ve yangını, alevlerin üzerine su yerine benzin atarak söndürmeye çalışmazsınız.

Bu krizin çözümünü kâra odaklı bir sistemden beklersek elde edebileceğimiz şey tam olarak budur: Krizi halen büyütmekte olan şirketlerin, ceplerini nasıl daha fazla doldurabileceklerini planlamak için buldukları düzmece bir iklim zirvesine tanıklık ediyoruz.

Bu zirve, binlerce iklim aktivistinin çevre katliamlarını protesto ettikleri için tutuklandığı bir diktatörlükte gerçekleştiriliyor. Çünkü Mısır gibi baskıcı bir rejimde düzenlenmesi, bunun nasıl bir düzmece olduğunu ortaya serecek sivil toplumun, iklim aktivistlerinin COP27'den uzak tutulmasının en garantili yoluydu.

Karbon milyarderleri

İklim krizinin sorumluları biz değiliz.

Dünyanın her yerinde hayat pahalılığına karşı mücadele veren işçiler değil bunun sorumlusu. Hepimizi içine ittikleri krizleri yaratan, hatta gün geçtikçe büyüyenler sorumluluğu üzerlerinden atmaya, faturasını bizlere kesmeye çalışıyor.

İşte gerçek: Küresel nüfusun en yoksul dilimi, yani yarısı her zaman 1,5C hedefiyle uyumlu ölçekte emisyon üretti.

Oxfam'ın yeni raporu "Karbon Milyarderleri"nin açığa serdiği üzere; en zengin yüzde 1'lik dilim bu seviyeyi 30 kat aşılıyor. Bizimle eşitlenmeleri için yüzde 97 oranında emisyon kesintisi yapmaları gerek.

Tüm dünya Ukrayna'nın işgaliyle birlikte yeni bir enerji

krizine sürüklendiğinde bunun faturası bile geçinmekte zorlanan insanlara kesildi. Milyonlarca kişi elektrik ve ısınma faturalarını ödemekte zorlanırken petrol ve gaz şirketlerinin Ukrayna savaşının başlangıcından bu yana AB liderleriyle el ele yürüdükleri, iklim krizinin çözümü için siyasi arenada atılacak tüm adımları engellemeye çalıştıkları ortaya çıktı.

AB'nin karar alma süreçlerinde baskın bir rol oynayıp gaza dayalı projelerini hayata geçirmeye çalıştılar, 2022'nin Eylül ayına kadar geçen 8 aylık süreçte 78 milyar avro kâr açıklayabilecek kadar muazzam bir vurgun yaptılar.

'Harekete geçecekseniz geçin, yoksa biz duruma el koyacağız'

İklim aktivisti ilköğretim öğrencisi Ali Karakoç, COP27'nin dünyanın her yerinde protesto edildiği 12 Kasım küresel eylem gününde İstanbul'daki eylemde yaptığı konuşmada şöyle diyordu:

"Son iki yılda benim gibi çocukluğumu yaşaması gereken tüm yaşlılarım iklim felaketlerini izliyoruz. Orman yangınlarıyla sel felaketleri aynı anda yaşanıyor. Karadeniz'de seller, Akdeniz ve Ege'de orman yangınları... ağaçlar, hayvanlar, insanlar mahvoluyor."

"Bangladeş'te 50 dereceye yaklaşan sıcaklar, Pakistan'da önce aşırı sıcaklar, ardından 30 milyon kişiyi yerinden eden, 1500 kişinin ölmesine neden olan, benim yaşlılarımın kaybolmasına neden olan seller hepimizi üzüyor."

"Gezegeni en çok kirleten zengin ülkelerin şirketlerinin bedelini gezegeni en az kirleten fakir ülkelerin halkları ödüyor."

"Mısır'da toplanan iklim zirvesindeki liderlere, harekete geçecekseniz geçin, yoksa biz duruma el koymak zorunda kalacağız diyerek hatırlatmada bulunmak istiyorum."

SOL MİLLİYETÇİLİĞİN

12 Eylül 1980 referandumu öncesi Beyoğlu'nda yürüyüş

ŞENOL KARAKAŞ

Aradan 12 yıl geçmişken, AKP'nin 20. yılını değerlendiren bazı ulusalcı sosyalist çevreler 2010 yılında gerçekleşen referandumda politik bir açıdan anlamlandırılmayacak şekilde, psikolojik etmenlerin devreye girdiği intikamcı bir yaklaşımla kelimenin tam anlamıyla takıntılı olduklarını gösterdiler.

AKP'nin 20. yılında, en önemli olayın, 2010 yılında gerçekleşen referandumda "Yetmez ama evet" denmesi olduğunu iddia eden bir yayın yaptılar.

Yalanlarıyla ve ulusalcılığıyla meşhur olan bir gazete; DSİP, Eşitlik ve Demokrasi Partisi, Ufuk Uras ve çalışma arkadaşları ve Birikim çevresi gibi grupların hepsini topluca liberaller diye bohçaya soktu, siyasal çevreleri AKP'nin bugün dönüştüğü ve özellikle 2016 yılından sonra devletin derinleri, MHP ve ordunun geleneksel kesimleriyle birlikte inşa ettiği rejimin sorumlusu ilan etmeye çalıştı.

Benzer bir tutumu Erkan Baş da AKP'ye karşı "20 yıldır mücadele edenler" diyerek başka bir bağlamda yaptı. Bu tutuma göre, 2010 yılında referandumda "Yetmez ama evet" diyen sosyalistler AKP'ye karşı mücadelememiş oluyorlar.

Bu akıl yürütmelerin köklü ideolojik ve siyasal yanılğılardan kaynaklandığını defalarca tartıştık. Öncelikle, tartışmanın Marksistler arasında sürmekte olan bir tartışma olmadığını görülmeli.

Tartışma görülmemiş bir cüretle hortlayan Kemalizm'in rüzgarını arkasına almaya çalışan sol Kemalistler ile Marksistler arasındadır.

Bu ne 2010 yılında "Hayır" kampanyası yapan her siyasal çevrenin sol Kemalist

olduğu anlamına gelir ne de "Yetmez ama evet" diyen her siyasal çevrenin proleter sosyalist olduğu anlamına. Sadece, 12 sene sonra, hâlâ "Yetmez ama evet" kampanyasını tüm kötülüklerin başlangıcı ilan eden ve bunu yaparken olmadık yalanlar söyleyenlerin darbecilerin yargılanmış olmasından bu kadar üzüntü duymasının en sarıh açıklamasının Kemalist olmaları olduğu anlamına gelir.

Devrimci bir örgütlenmenin ısrarlı çabaları değil de parlamenter örgütlenmelerin meclis, belediye meclisleri ya da farklı çalışmalarından umut besleyenlerin, bir referandum tutumunu tüm kötülüklerin kaynağı gibi göstermelerinin ve bu tutumun AKP'yi bugünlere taşıdığını ilan etmelerinin nedeni bağımsız siyasi faaliyet diye bir şeyden haberlerinin olmaması. Ulusalcı bir partiden belediye başkan adayını olmayı siyasal ufuklarıyla sınırlayanların elbette bir referandumda alınan tutumları bir partiyle özdeşleştirmeleri normaldir. Ama bunun tersi de doğrudur, tüm "Yetmez ama evet"çiler AKP destekçileri ise bu mantıkla tüm "Hayır"cular da MHP ve CHP destekçileridir. Hatta Perinçek'in ve Evren'in siyasi çizgisindedirler.

Bu doğru değilse diğeri neden doğru olmak zorunda?

Yalanlara yaslanmak

Bu yalan beyanda bulunmayı solculuk yapmak sanan gazete "Yetmez ama evet" sloganı ile anayasa değişikliğini destekleyenlerin – en başta elbette DSİP'in adı yazıyor burada– "AKP ve cemaatin Türkiye'yi demokratikleştireceğini savundu"ğunu yazabiliyor. Eğer yalanın sözlük anlamının "aldatmak ereğiyle söylenmiş gerçeğe aykırı söz" olduğunu bilmeseydik bile bu gazetenin yaptığından bu tanımı

çıkartabilirdik.

Diğer siyasal çevreler kendi açıklamalarını yaparlar elbette, ama DSİP adına vurgulamamız gereken şudur: İddia edilen bu cümleye benzer tek bir cümle dahi bulamazlar. Demokratikleşme, ne bir partinin, hele hele ne de bir cemaatin ürünü olabilir. Sosyalistlerin geleneği, sayısız eylemde ifade edildiği gibi demokrasi ve özgürlüklerin teminatının işçi eylemleri olduğunu anlatır durur. "Özgürlük işçilerle gelecektir!" sloganı bunu ifade eder. Demokrasi, işçi sınıfının aşağıdan yukarı tüm düzeylerde dişle tırnağıyla verdiği mücadelelerin toplamından, bu mücadelelerin egemen sınıftan ve devletten koparttığı haklardan başka bir şey değildir.

Sosyalistlerin görevi, "halka gerçeği açıklamaktır." Sosyalist bir gazetenin de tek işlevi bu olmalıdır. Bu yüzden halka açıkça yalan söyleyenler ve bu söylenenleri yayınlayanlar ne sosyalisttir ne de o gazete sosyalist bir gazetedir.

Bir grupçuğun böyle yalanlara başvurmasının bir sebebi, genelde bu türden her grupçuğun yaptığı gibi, bir resmi tarih icat etme arzusudur. Zira siyasal alandaki hemen tek başarısı, içinden 10'dan fazla yeni partinin çıkmasını sağlamak olan bir partinin tarihindeki olumsuzlukları "liberalere" yükleyip 2010 referandumunda devrimci tutum alanları düşmanlaştırmak, 12 sene sonra bu tartışmaları bilmeyen insanların inanabileceği hoş bir resmi tarih icat etmektir.

Referandum öncesi

2010 referandumundan önce, 28 Şubat 1997'de post-modern olduğu iddia edilen ama düpedüz hükümet deviren bir darbe gerçekleşti iktidardaki Erbakan'ın parti-

sine karşı. 28 Şubat'ın 1000 yıl süreceğini söyleyen komutanlar oldu. 28 Şubat darbesi, laik-dindar bölünmesinin şiddetini artırdı. Darbe Günlükleri açığa çıktı. MGK "Asılsız Soykırım İddiaları ile Mücadele Koordinasyonu" oluşturdu. Bir süre sonra 301. Madde devreye girecekti ve Türklüğü, Cumhuriyeti veya Türkiye Büyük Millet Meclisini alenen aşağılamak suçlamasından çok sayıda gazeteci, yazar ve aktivist yargılanacaktı.

9 Kasım 2005'te Şemdinli'de Umut Kitabevi bombalandı. Bombacılar suçüstü yakalandı. Dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, suçüstü yakalanan bombacı astsubaylardan birisi olan Ali Kaya için, "tanırım, iyi çocuktur" dedi. Santa Maria Katolik Kilisesi Rahibi Andrea Santoro, 5 Şubat 2006'da Oğuzhan Akdın tarafından Trabzon'da öldürüldü. Bu saldırıdan bir süre sonra Danıştay saldırısı gerçekleşti ve bir Danıştay Daire üyesi öldürüldü, dört üye yaralandı. 2007 yılının 19 Ocak'ında ise Hrant Dink öldürüldü. TBMM cumhurbaşkanlığı seçimi nedeniyle kilitlendi, dev bayrak mitingleri örgütlendi, cumhurbaşkanlığı krizi ve meşhur 367 vakası (bu, özünde karısı başörtülü birisi cumhurbaşkanı olamaz vakasıdır) nedeniyle AKP erken seçim kararı aldı, AKP oylarında patlama yaşandı ve Cumhurbaşkanımı halkoyuyla seçme fikri gündeme geldi.

Evet, bu Birgün gibi ulusalcı yayın organları şunu bilmeliler. Şeytanın aklına cumhurbaşkanının halk oyuyla seçilmesi fikrini getiren, askeri darbeciler ve bu darbeci güçlerin şakşakçılarıdır.

2008'de AKP'ye "laiklik karşıtı eylemlerin odağı haline geldiği" gerekçesiyle kapatılması istemiyle dava açıldı. Mecliste kabul edilen başörtüsü özgürlüğü düzenlemesi

YALANLARI

Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.

2010 yılına gelindiğinde, sanıldığı gibi askeri darbeci güçler, cuntacılar gerileyen bir güç değillerdi. Üstelik, hem özgürlük için mücadele eden sosyalistlerin liberal olduğu tezleriyle bu milliyetçi sola destek veren tuhaf bir ulusalcı Troçkist eğilimin de sanmış olduğu şekliyle, bu durum burjuva fraksiyonları arasında yaşanan bir çelişkidenden ibaret değildi. 2007'den 2010'a kadar aşağıdan mücadelelerin öne çıkan özgürlük, demokrasi, eşitlik ve vesayetçi güçlerle hesaplaşma eğilimini anlamadan, Hrant Dink'in arkasından yürüyenerin yarattığı toplumsal basınç kavranmadan 2010 referandumunda alınan tutumu değerlendirebilmek mümkün değildir.

Referandumda neye evet dendi?

Çünkü şu değişiklikleri kapsıyordu:

1. Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) bireysel başvuru yapma hakkı getirildi.
2. HSYK'nın yapısı daha çoğulcu ve temsili hale getirildi, Yasama üzerindeki Yürütme etkisi önemli ölçüde sınırlandırıldı.

Bu değişiklik öncesinde HSYK'daki Yargı kökenli üyeler Yargıtay ve Danıştay tarafından seçilir ve cumhurbaşkanınca atanırdı. Hakim ve savcıların disiplin soruşturmaları Adalet Bakanlığı'ndan alındı, HSYK müfettişlerine verildi.

Değişikliklerin askeri darbecileri geriletme açısından ordunun tahakkümüne yönelik maddelerinin başında meşhur Geçici 15. Madde'nin kaldırılması yer alıyor. 2010 değişiklikleriyle bu madde kaldırıldı ve 12 Eylül darbecilerinin yargılanmasının önü açıldı. Askerî yargının görev alanı çok daraltıldı. Askerler ağır cezalı suçlar için sivil mahkemelerde yargılanmaya başlandı. Askerî yargının yetki alanı sırf askerî işlerle sınırlandı. Askerler sivil mahkemelerde yargılanacak, ama siviller savaş hali dışında askerî mahkemelerde yargılanamayacaktı.

Referandumun ardından hem 12 Eylül darbecileri hem de 28 Şubat, 27 Nisan darbecileri ve diğer vesayetçi hamlelerin sorumluları yargılanmaya başladı.

Referandumdan sonra

Bu tartışmalarda ulusalcılar çok kurnaz bir yöntem izliyorlar. Referandumun gerçekleşmesinin ardından tek adam rejimine ışınlandığımızı sanıyorlar. Oysa arada devasa bir sınıf mücadelesi, direnişler ve bu direnişlere yönelik tepkilerin olduğu bir dönem var.

Ordunun siyasal alan üzerindeki hakimiyetinin kopmasıyla birlikte mecliste yeni bir anayasa için bütün partilerin masaya oturması, başörtüsü konusundaki yasakların fiilen bitmesi, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde Kürt sorunundaki en radikal diyalog hamlesi olan çözüm sürecinin başlaması, Erdoğan'ın Dersim katliamı nedeniyle özür dilemesi, 1915 Ermeni Soykırımı anmalarının başlaması ve ilk kez (beklentileri karşılamaktan uzak da olsa) taziye mesajlarının gelmesi, andımızın kaldırılması, Mayıs 2011'de Türkiye'nin ilk imzalayan iki ülkeden biri olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlüğe girmesi.

Gelişmeler tam da "Yetmez ama evet" diyenlerin tahmin ettiği şekilde sürüyordu.

Bu demokratik ivmelenme ortamında bir başka dinamik daha sahne aldı ve bir kent isyanına dönüşen Gezi eylemleri başladı. Arap Baharı'nın hızı ise Mısır'daki darbe ve Suriye'de rejimin kitlesel katliamlarıyla kesilmeye başladı. Sonra devreye başka vesayetçi güçler girdi. Fethullahçı darbecilerin 17/25 Aralık yolsuzluk dosyalarını devreye sokmalarıyla, çözüm sürecinin askıya alınmasıyla, Kobanê günleriyle, bombalı eylemler silsilesinin başlamasıyla, 2015 yılında iki seçim arka arkaya yaşanmasıyla, HDP'nin 80 milletvekili çıkartmasıyla, hendek olayları denilen çatışma süreciyle şekillenen Erdoğan-Bahçeli ve devlet arasındaki ittifak görüşmeleri, 15 Temmuz 2016 darbe girişimiyle bir OHAL koalisyonuna dönüştü.

"Yetmez ama evet" kampanyasını eleştiren tüm ulusalcıların o çok nefret ettikleri Fethullahçı darbecilerin yolsuzluk tapelerini nasıl kullandığını biliyoruz.

Sorunları, askeri vesayet gerilemiş olması

"Yetmez ama evet"çilere kin kusanların asıl sorunu, askerlerin ve vesayetçi yargının vakti geldiğinde İslamcı iktidardan hesap sormasını engellemiş olmamız.

Ermeni Soykırımı anmalarının gerçekleşmiş olması.

Aşağıdan mücadeleyle kısmi bir özgürlük ortamının gelişmiş olması.

2010 yılında Kenan Evren ve diğer darbecilerle, MHP ile, Perinçek'le aynı zeminde kampanya yapıp demokrasi karşıtı bir tutum aldıklarını unutamıyor olmaları.

Bir başka sorunları da 2010 referandumu sayesinde değil, tersine, 2010 referandumunda elde edilen kazanımları gasp ede ede, elimizden ala ala, Erdoğan etrafında bir Türk usulü başkanlık rejimi kuruldu. Erdoğan iki sene sonra, tıpkı ulusalcı sosyalistler gibi 2010 referandumunda hata yaptıklarını söylemeye başlamıştı. 2017 yılında bu dönüşüm tamamlandı ve HSYK tasfiye edilerek HSK'ya dönüştü, cumhurbaşkanına bağlı bir kurum haline geldi.

Darbeciler, milliyetçiler, devlet laikliğini sosyalistlerin savunabileceği bir ilke olarak ele alanlar 2010 yılında çok ağır bir yenilgi aldılar. Hem sandıkta hem de entelektüel olarak.

Darbeci komutanların yargılanması ise hiç unutamadıkları bir sızı haline dönüşmüş olsa gerek.

AKP'nin 20 yılında solun ne yaptığını bir referanduma indirgemelerinin temel nedeni budur.

AKP'nin 20 yılında devrimci sosyalistler, özgürlükçü sosyalistler her mücadelenin içinde yer aldılar. Ulusalcıların kimlik mücadelesi diye aşağıladığı direnişlerin içinde de, kadın hareketinde, LGBTİ+ mücadelesinde, göçmenlerle dayanışma kampanyalarında, Cumhuriyet tarihiyle yüzleşme mücadelesinde, "Özür diliyorum" kampanyalarında da yer aldılar, Gezi direnişinde de Kürt halkının eşitlik ve özgürlük mücadelesinde de, işçi direnişlerinde de 15 Temmuz darbesinin ardından kurulan OHAL rejiminin her bir zerresine karşı yürütülen direnişlerde de sosyalistler her zaman oradaydı. Diğer bir deyişle sosyalistler sadece AKP'ye değil, devlete karşı da mücadele ettiler.

Ulusalcılar ise son 20 yılı laiklik penceresinden ele almaktan bir türlü kurtulamadı.

KARMAŞIK VE İSTIKRARSIZ

Önce Pennsylvania'dan iyi haber geldi. Trump'ın desteklediği sağcı aday Mehmet Öz Senato seçimini kazanamadı. Kazansaydı Türkiye medyası müthiş iğrençlikler yapacaktı (mesela "Amerika'yı fetheden Türk" gibi manşetler atılacaktı); bunlardan kurtulduk. Ama daha önemlisi, Öz'ün yenilgisi Demokratların Senato'yu kaybetmeyeceklerinin ilk işaretini verdi.

Temsilciler Meclisi'nde ne olduğu ise henüz kesin değil. Ama Cumhuriyetçiler kazansa bile, bekledikleri gibi büyük bir farkla kazanamayacakları belli.

Amerika'da bu seçimler iki yılda bir yapılır. Ve cumhurbaşkanının görev süresinin ortasına denk gelen seçimlerde başkanın partisi genellikle hem Senato'da hem Temsilciler Meclisi'nde ağır kayıplar yaşar. Bu seçimlerde de her iki meclisi de Demokratlara kaybettirecek bir "Kırmızı Dalga" bekleniyordu. (Gariplik bu ya, Demokratlar mavi, Cumhuriyetçiler kırmızı!) İşte bu dalga gerçekleşmedi, çok başa baş bir seçim yaşandı.

Yanlış anlaşılmasın. Amerika'da "Cumhuriyetçiler sağcı, Demokratlar solcu" şeklinde bir formül yok. Her iki parti de büyük sermayeye göbekten bağlı.

Ama Demokratların Senato'yu kaybetmemesi ve bir Kırmızı Dalga'nın altında ezilmemiş olması iki nedenle önemli.

Birinci neden, Trump'la ilgili.

Bu seçimlerde Trump kendisi gibi aşırı sağcı, ırkçı, kadın düşmanı bir dizi adayı aktif olarak destekledi. Bu adayların kazanması (hesapça) Trump'ın popülarlığını ve parti içindeki gücünü kanıtlayacaktı ve hemen ardından Trump cumhurbaşkalığına adaylığını açıklayacaktı.

Evdeki hesap çarşıya uymadı. Çok sayıda Trumpçı aday yenildi, Trump adaylığını açıklamayı geciktirdi. Parti içinde ve dışında Trump'ın etkisinin zararlı olduğunu söyleyen sesler yükselmeye başladı.

İkinci neden, Demokratların niye ezilmediğiyle ilgili.

Kamuoyu yoklamalarında seçmenlerin çoğunluğu kürtaj hakkının kaldırılmasıyla ilgili olarak "üzgün" ve/veya "öfkeli" olduklarını söylemiş ve %60 kürtajın yasal olması gerektiğini savunmuş.

Michigan, California ve Vermont eyaletlerinde seçmenler, seçimlere ek olarak, kürtaj hakkının eyalet anayasasına dahil edilip edilmemesi hakkında da oy kullandı ve üç eyalette de sonuç kürtajdan yana oldu. Böylece olası bir Cumhuriyetçi cumhurbaşkanının yaptırımlarına karşı kürtaj hakkı bu eyaletlerde anayasal dokunulmazlık kazandı.

Demokratlar ezilmedi, çünkü hem Trump'ın yalanlarına kanınların sayısı yavaş da olsa azalıyor, hem de kürtaj hakkını kısıtlayanlara karşı bir öfke ve seferberlik var.

Öte yandan, konu kapanmış değil, Trump bitmiş değil. Yüzlerce Trump'çı eyalet meclislerine seçildi. Dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi, karmaşık, istikrarsız, zor bir dönem yaşanıyor Amerika'da. Canla başla mücadele etmeyi gerektiren bir dönem.

SOSYALİZM İÇİN ÖRGÜTLÜ MÜCADELE

Yıl 2016, metal işçileri mücadelede

OZAN TEKİN

Devrimci partilere neden ihtiyaç var? Bunca toplantıyı, sonu gelmez tartışmaları, çıkarılan yayımları, onları dağıtma çabasını, küçük veya büyük çeşitli eylemleri, bildirimleri niye ısrarla ve ısrarla düzenliyoruz, bunlara vakit harcıyoruz? Mücadeleye yeni atılan yoldaşlar için bu iğneyle kuyu kazma çabası gibi görünen faaliyet zaman zaman anlamsız geliyor. Oysa işçi hareketinin tarihi, kitlesel devrimci partiler yaratılmadığında muazzam ayaklanmaların nasıl heba olduğunu gösteriyor. Bunun karşısında 1917 yılında Rusya'da ise Bolşevikler'in yıllar süren emeğinin, bitmek tükenmek bilmez enerjisinin ilk muzaffer işçi devrimini nasıl hazırladığını ortaya koyuyor.

Neoliberalizme ve otoriterleşmeye karşı kitlesel protesto gösterileriyle sarsılan dünyamızda bu ihtiyaç hâlâ güncel ve yakıcı. 2019'daki küresel isyan yılında Sudan'da başlayan eylemler olağanüstüydü. Genç bir kadın bir arabanın üstüne çıkarak söylediği şarkıyla harekete önderlik ediyor, mücadelenin içindeki iş bırakma süreçlerinden yeni emek ve meslek örgütlenmeleri doğuyor, insanlar sokaklarda kazanımlarını yitirmemek için kitlesel olarak 24 saat nöbet tutuyorlardı. Pandeminin ardından Sri Lanka'da yoksulluğa karşı başlayan eylemler devlet başkanını devirdi. Bugün İran'da kadınların başlattığı isyanı Kürtler, gençler, diğer yoksullar ve sonunda işçiler takip etti. Haftalardır rejim bu protestoları nasıl yatıştıracağını bulamıyor. Bütün bu müca-

deleler çok güzel, ancak ortak özellikleri nihai bir başarıya, emekçileri ve tüm ezilenleri özgürleştirecek, sömürüyü sonlandıracak bir iktidar hamlesine girişememiş olmaları.

Eşitsiz gelişim ve örgüt

Devrimci bir örgüt inşa etmenin gerekliliği, kapitalizmin eşitsiz ve bileşik gelişiminden kaynaklanıyor. Sistemin her yerde verili anda eşit ölçüde olgunlaşmış olmayan, ama diğer yandan en geri bölgeleri hızla en ileri kapitalist ülkeler seviyesine taşımaya çabalayan doğası, işçi sınıfının içinde de mücadeleye güvenin, bilincin ve deneyimlerin eşitsiz gelişmesine yol açıyor.

Her eylemde, grevde, okul işgalinde diğer arkadaşlarını öne çekmeye çalışan, masanın üzerine çıkıp kitleye ajitasyon çeken, ilk hamleyi yapan daha kararlı, daha mücadeleci aktivistler görürsünüz. Bunların yanında yine her mücadelenin içinde hareketi geriye çeken, pesimizm yayan, yapılması planlanan bir sonraki adımın yapılmamasını, tehlikeli olduğunu savunan insanlar da vardır. Sınıf mücadelesi aslında, ilk örnekte saydığımız aktivistlerin, sonradan saydığımız fikirleri mağlup ederek geniş kitleleri mücadeleye çekme mücadelesidir.

Sınıf bilincinin şekillenmesi

Tam da bunun için örgütleniyoruz. Uluslararası Sosyalist Akım sınıf içerisindeki bilinç düzeyleri farklılaştığı için 30'a yakın ülkede devrimci partiler inşa etmeye

çalışıyor. Bu böyle olmasaydı, işçi sınıfı artık toplumda patronlar karşısında ezici bir çoğunluk oluşturduğuna göre, devrimi yapmak oldukça kolay olurdu! Ama tam tersine devrimci partiler olarak işçi sınıfının içinde dahi küçük bir azınlığı temsil ediyoruz. Çünkü egemen sınıfın mevcut sistemin tek geçerli yol olduğunu anlatan, siyasetin parlamentodan ibaret ve sadece yetenekli/akıllı iyi eğitilmiş kimselerce yapılması gerektiğini vadeden devasa mekanizmaları var. Okullar, televizyonlar, gazeteler ve daha nice. İşçi sınıfının bilinci tüm bunların da etkisiyle belirleniyor. İşte devrimci parti, bu hegemonyayı kırmak için, hâlihazırda bunu kendi kafasında halletmiş olan en ileri aktivistlerin, işçi sınıfının mücadele içerisinde öncülük eden kesimlerinin bir araya geldiği bir aktivistler ağıdır.

Sınıfın içerisinde, geçmişin deneyimlerine yaslanarak, bir sonraki adımın doğru tayin edilmesi ve devrime kadar verilen mücadelenin rotasının doğru bir yola oturtulması için mücadele eder.

Kritik bir rol

Bazen bir devrimcinin kafasına tam olarak oturmayan bu örgüt inşası çabası, tarihin belirleyici anlarında kritik bir rol oynuyor. Almanya'da 1918'de başlayıp 1923'e kadar süren işçi devrimi kazanabilseydi, belki 100 yıldır bambaşka bir dünyada yaşıyor olacaktık. Dönemin en ileri kapitalist ülkesinde, dönemin en güçlü ve örgütlü işçi sınıfı, başka bir dünyanın kapılarını aralamak için ayaklandı. Zaman

zaman bazı bölgelerde sosyalist cumhuriyetler dahi kuruldu. Fakat ülke içerisindeki ana sosyalist örgüt, Sosyal Demokrat Parti, çoktan devrim yolunu terk etmişti ve işçilerin ayaklanmasını bastırmaya çalışıyordu. O partiden kopup devrimci örgüt inşa etmeye çalışan Rosa Luxemburglar ise çok geç kalmışlardı. Bu gecikmenin bedelini maalesef canlarıyla ödediler.

Alman Devrimi'nin yenilgisi egemen sınıfların bu kalkışmadan intikamını aldığı süreçte faşizm denen insanlık tarihinin başına gelmiş en büyük belayı ortaya çıkardı.

Rusya'daki Bolşevikler ise aynı dönemde başka bir örneği, dünyanın eşit ve özgür bir yer olabileceğine dair umudu yarattılar. Yıllar boyu fabrikalarda yarım kopek yarım kopek para toplayarak finanse ettikleri gazeteleri Pravda, her şehirde ve işkolunda deneyim kazanmış işçi önderleri, solda sosyal şovenizmden savaş destekçiliğine çeşitli akımlara karşı ısrarla verdikleri mücadele, 1917'de Şubat Devrimi'nin işçi sınıfı iktidarıyla taçlanması gerektiğini savunan politik hatları ile tarihin en görkemli sıçramasına imza attılar. Ekim Devrimi sömürüyü kaldırmak için gerekli ilk adım olmanın yanı sıra kadınların, LGBTİ+ların, ezilen ulusların, köylülerin ezilmişliğine karşı da büyük bir başkaldırıydı. İşte bazen çok ufak ve anlamsız gibi görünen çabalar, aslında işçi sınıfının kaderini değiştirmek için verilen böylesi radikal bir projeye hizmet ediyor. Elinizdeki gazeteyi size satmak ve okutmak için gösterilen ısrarın ardında bu niyet yatıyor.

20. YILINDA AKP'NİN İŞÇİ DÜŞMANI KARNESİ

Grev yasakları metal işkolunda mücadele ile karşılandı

FARUK SEVİM

AKP iktidarı 20. yılını tamamladı. Son 6 yılında MHP ile birlikte olan AKP'nin 20 yıllık iktidarının işçi sınıfına önemli bedelleri oldu.

Grevleri yasakladı

AKP Hükümetinin yasakladığı ilk grev 2003'te Petrol-İş'in örgütlemeye çalıştığı Petlas grevi oldu. Aynı yıl Paşabahçe grevini, 2004'te lastik işkolundaki grevleri, 2005'te Erdemir grevini yasakladı.

2012 yılında THY sözleşmesi grev aşamasına gelince, havacılık işkoluna grev yasağı getirdi. 2014'te Şişecam grevini, maden grevlerini, 2015'te Birleşik Metal-İş'in 22 fabrikada ilan ettiği grevi yasakladı. 2017'de yine metal işkolunda başlayan grevleri yasakladı. 2017'de Akbank grevini, Şişecam grevini, MESS'e bağlı işyerlerindeki grevleri yasakladı.

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, 2017'de patron temsilcilerine yaptığı açıklamada OHAL'i patronlar rahat etsin, işçiler greve çıkmasın diye kullandıklarını itiraf etmişti.

Yandaş sendikacılığın önünü açtı

AKP-MHP iktidarı kendi yandaş sendikalarını kurdu. Özellikle kamu çalışanları arasında tam bir ayrımcılık uyguladı. Yandaş

sendika üyelerini terfi ettirdi. Muhafif gördüğü sendika üyelerini KHK'larla işten çıkardı, sürgünlere yolladı. Sendikalar arasında bölünmüşlüğü derinleştirdi ve iktidara bağımlı sendikacılığı egemen kılmaya çalıştı.

Türk-İş bile yandaş sendikacıların egemenliği altına girdi. Kamu kurumlarında, kendi belediyelelerinde işçilerin, memurların yandaş sendikalara üye olmasını neredeyse zorunlu hale getirdi. İşçi sınıfının kitlesel mücadele alışkanlığı, hem eylem ve etkinliklerin yasaklanması hem de yandaş sendikacılığın yaygınlaşması nedeniyle epeyce azaldı.

İş cinayetlerini fitnat olarak gördü

ILO'ya üye ülkeler arasında yer alan Türkiye, işçi ölümlerinde Avrupa'da birinci, dünyada ise üçüncü. İnşaatlar ve madenler, Türkiye'de en çok işçinin hayatını kaybettiği sektörler. AKP-MHP iktidarında Türkiye'nin en büyük iş cinayetleri yaşandı, Soma'da 301 işçi, Ermenek'te 18 işçi, Siirt Şirvan'da 16 işçi, Amasra'da 42 işçi, Torunlar inşaatında 10 işçinin öldüğü kazalar, son on yılda olanlar.

Maden ve inşaatlarda yaşanan iş cinayetlerinin en önemli sebebi, kent yağması doğrultusunda inşaatların kontrolsüz biçimde artması ve madenlerin kontrolsüzce özel sektöre devredilmesidir. Siyasi iktidar bütün bu iş

cinayetlerine rağmen önleyici tedbirlerin alınması noktasında önemli herhangi bir adım atmadı, alınan tedbirler göz boyamanın ötesine geçmedi. Bunun en canlı örneği geçen ay yaşanan ve bir kamu kurumu olan TTK Amasra maden ocağındaki iş katliamıdır.

Göçmen işçiler, kölelik koşullarında çalıştırılıyor

İş yaşamında yer alan göçmen işçilerin yüzde 95'i kayıt dışı olarak çalıştırılıyor. 2 milyondan fazla göçmen işçinin çalıştığı Türkiye'de çalışma izni alabilen göçmen işçi sayısı 150 bin. Göçmen işçilerin büyük bir çoğunluğu geldikleri ülkede bir meslek sahibi olmalarına karşın, Türkiye'de mesleği ile ilgili olmayan işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar.

Göçmen işçilerin en az yarısı asgari ücretin altında ücret alıyor. Yol ve yemek ücreti genellikle alamıyor. Birlikte çalıştığı, aynı işi yaptığı kişilerden daha az ücret alıyor. Hor görülme, ayrımcılık ve hak ihlalleri ile karşılaşılıyor.

Okuma çağındaki göçmen çocukların yüzde 40'ı, okullarda karşılaştıkları ırkçılık yüzünden ya da ikamet adresi uygun olmadığı için okula gidemiyor. Hem bu yüzden, hem de ağırlaşan ekonomik koşullar nedeniyle göçmen çocukların önemli bir bölümü işçi olarak çalıştırılıyor.

Vergide adaletsizliği ağırlaştırdı

İşçiler ve memurlar vergi konusunda her zaman en çok mağdur edilen kesim. Türkiye'de toplanan vergilerin yüzde 70'i bu kesimlerden elde ediliyor. Oysa milli gelirden işçi ve memurların aldığı pay yüzde 20'lere kadar düşmüş durumda.

AKP-MHP iktidarı vergi dilimlerini enflasyon oranında artırarak, işçilerin daha fazla vergi ödemesinin yolunu açtı. Bugün asgari ücret alan bir işçi, Mayıs ayında yüzde 20'lik, Aralık ayında ise yüzde 27'lik vergi dilimine giriyor. Üstüne her bir alışverişte KDV, ÖTV ödüyor. Milyonlarca işçi ve memur, aileleriyle birlikte yaklaşık 55 milyon kişi adaletsiz bir vergilendirmeye karşı karşıya. Bu kadar adaletsiz bir durum AKP iktidarından önce olmamıştı.

AKP-MHP iktidarı yoksuldan alıp zengine veriyor

İktidar, Kur Korunmalı Mevduat için zenginlere 300 milyar lira ödedi. Ücretlerin alım gücünü son bir yılda en az yarı yarıya azalttı. Ücretli çalışanların milli gelirden aldığı pay, yüzde 30'lardan, yüzde 20'lere indi.

Öte yandan köprülere, havaalanlarına, otoyollara ödenen devlet garantili paralardan bir kesinti yok, her bir şirketin ödemeleri tıkr tıkr yapıyor. Batan şirketler

devlet eliyle kurtarıyor, yandaş şirketlere milyarlarca lira kredi verilebiliyor. Ama işçiler için en ufak bir destek yok.

İşsizlik dar anlamda yüzde 10, geniş anlamda yüzde 20. Yani 35 milyon çalışmaya hazır kişinin ancak 28 milyonu çalışabiliyor, 7 milyon kişi işsiz. İşsizlik ve gelir düşüklüğü işçi sınıfının en büyük iki sorunu olmaya devam ediyor.

İşçi sınıfının ihtiyacı, zenginden alıp fakire verecek bir düzen

İşçi sınıfının, ezilenlerin, yoksulların ekonomideki ve siyasetteki kötü gidişat nedeniyle radikal düzenlemelere ihtiyacı var. Başta temel haklar ve özgürlükler, eşit yurttaşlık olmak üzere, demokratik hak ve özgürlükleri koruma altına alan ve geliştiren köklü reformlara ihtiyacı var.

Herkese temel gelir desteği, ücretsiz eğitim, sağlık, ulaşım sağlanmalıdır. Dar gelirli olanların kredi borçları iptal edilmelidir. Evsizlere kira desteği yapılmalıdır. Ücretler, yoksulluk sınırının üzerine çıkarılmalı, güvenceli, sağlıklı iş ortamları sağlanmalıdır.

Sendikalar ve işçi örgütleri bu talepler etrafında, birleşik ve güçlü bir işçi hareketini oluşturabilirler.

1930'DA BERLİN VE GÜÇ DEĞİŞİMİ

Charlotte Ritter karakteri, SA'ların Yahudi mağazalarına saldırısının ortasında

VOLKAN AKYILDIRIM

Volker Kutscher'in romanlarından uyarlanan *Babylon Berlin* dizisinin yeni sezonu, 1930'dan 1931'e geçerken Almanya'daki fakirliği ve sokak kavgalarıyla kendini gösteren güç değişimini canlandırıyor.

Sevilen serinin yeni sezonu Kutscher'in *Goldstein* romanına dayanıyor. Bu roman, kozmopolit şehir Berlin'de cinayet dedektifi olan Gereon Rath'ın, üçüncü vakasını konu alıyor.

İletişim Yayınları'ndan çıkan roman, arka kapağında şöyle tanıtılıyor:

Berlin'e "düşen" bir Amerikalı gangster, Komiser Rath'ı, Berlin'in yeraltı dünyasından gayri bir de uluslararası mafya işlerine karıştırıyor. Çok boyutlu, karmaşık bir entrika. Fonda ekonomik buhranın yıkımı ve Nazilerin yükselişi...

Goldstein'da suç ve cürüm yelpazesi, bu defa olağanüstü geniş! Küçük suçlar âleminin çocuk hırsızlarından boy boy

mafyaya, uluslararası suç bağlantılarına ve ırkçı şiddete uzanıyor.

Yönetmen Tom Tykwer'ın, Netflix gibi platformlarda yayınlanan yüzeysel dizilere bir meydan okuma olarak çektiği *Babylon Berlin*'in önceki sezonlarını *Sosyalist İşçi*'de tanımiştık. TV serisinin en önemli özelliği, Kutscher'in romanlarında hareketle muazzam bir prodüksiyonla bir dönemin Berlin'inin yeniden yaratılması.

4. sezonda Nazilerin iktidarı ele geçirmeden 1 yıl önceki Berlin'de birden fazla kişinin başından geçen olaylar, birden fazla cinayet ve siyasi soruşturma üzerinden aktarılıyor.

10 bölümlük yeni sezon hakkında daha fazla ayrıntı veremeyeceğiz. Fakat ilk bölümden itibaren ortaya çıkan sosyal ve siyasal manzaraya dair izlemeyi kolaylaştıracak bir kaç not düşmek gerekirse:

1929 Büyük Buhranı: Kapitalizmin tarihindeki en büyük

kriz. ABD'de dev bankaların batışıyla başlayıp, dünyayı saran ekonomik çöküş sonucu birçok işletme iflas etmiş, bugünkü oranlarla kıyaslanmayacak ölçüde büyük bir işsizlik ortaya çıkmıştı. ABD gibi Almanya'da en derin fakirlik ve açlık boy göstermişti.

1930 SA'ların şiddeti: Kısa adı SA olan Fırtına Müfrezesi, Nazilerin paramiliter örgütlenmesidir. 1920'lerin ikinci yarısından Yahudilere ve sola, sokak saldırılarına başlamıştır. 1930 yılında ise Nazilerin rakiplerini şiddetle bastırılmıştır.

1931 Naziler iktidarda: Şiddetli ekonomik kriz sonucu servetlerini kaybeden ve işçileşmekten nefret eden orta sınıflarla lumpen proletarya denilen toplumun en alt tabakasını kendi liderliğinde birleştirmeyi başaran Hitler, solun bölünmüşlüğü ve diğer burjuva partilerin çöküşünden faydalanarak seçimle yönetimi ele geçirmiştir.

Babylon Berlin'in 4. sezonunun arka planında 1930'dan 1931'e giderken yaşanan güç değişimi gösterilmekte.

PORTRELER

Can İrmak Özınanır

KARL RADEK

Karl Radek, 1885 yılında Yahudi bir ailenin çocuğu olarak Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'na bağlı Lemberg'de doğdu (Bugünkü Ukrayna, Lviv) ve Polonya'da büyüdü. Önce Polonya milliyetçiliğinden etkilenen Radek, kısa süre sonra Alman sosyal demokrasisinin fikirlerinden etkilenmeye başladı. Lisedeyken bu fikirlerin propagandasını yapmaya başlayınca 1901 yılında okuldan atıldı. Bundan sonra Polonya ve Litvanya Krallığı Sosyal Demokrat Partisi'ne üye oldu. Bu parti 1905'te Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi (RSDİP) içine katıldı. Radek, aynı yıl Varşova'daki devrimci süreçlerin bir parçası oldu ve 1906 yılında tutuklandı. Radek cezaevinde geçirdiği sürede Rusça öğrendi, Marx, Lenin, Plehanov gibi isimlerin yazılarını okudu. 1907'de Avusturya'ya sınır dışı edildi ve 1908'de Almanya'ya taşınarak sosyal demokrat yayınlarda yazılar yazmaya başladı. Almanya Sosyal Demokrat Partisi'ne (SPD) üye olan Radek, Bremen'e

yerleşti.

Almanya'da yaşadığı sırada Polonya'daki sosyal demokrasiye dönük antisemitist bir kampanya kapsamında hırsızlıkla suçlandı. Partinin liderleri Rosa Luxemburg ve Leo Jogiches, Radek'i desteklediyse de kısa bir süre sonra bu suçlamalar sebebiyle Polonya'daki partiden istifa etti. 1912 yılında Bremen'de çıkan yerel bir sosyal demokrat gazetede SPD lideri Karl Kautsky'nin emperyalizm teorisini eleştiren yazılar yazdı. 1913 yılında ise SPD, II. Enternasyonal üyesi bir parti tarafından ihraç edilen hiç kimsenin SPD üyesi olamayacağını söyleyerek Radek'i partiden attı. SPD içinde Karl Liebknecht ve Anton Pannekoek, II. Enternasyonal içinde de Vladimir Lenin ve Leon Troçki gibi isimler bu karara karşı çıktı ancak Radek'in ihracını engellemeyemedi.

I.Dünya Savaşı'nın başlamasıyla beraber Radek, savaş ve militarizme karşı propaganda yapmaya başladı. İsviçre'ye giderek Lenin'le birlikte çalışmaya başladı. Pek çok Avrupa ülkesinde sosyal demokrat partiler savaş yanlısı tutum alırken, 1915'te savaş karşıtı enternasyonalistlerin savaşa karşı tutum aldığı Zimmerwald Konferansı'nın örgütlenmesinde yer aldı ve Zimmerwald Solu'nun bir parçası oldu.

Radek, 1917'de Rusya'da Şubat Devrimi sonucu çarlık rejimi devrince, Lenin ve beraberindekileri Rusya'ya geri götürülen zırlı trenin örgütlenmesini sağladı. Trende Bolşeviklerle birlikte olan Radek, Rusya'ya alınmayarak İsviçre'ye geri döndü. 1917 Ekim Devrimi'nin ardından

Stockholm'de Bolşevik Partisi Merkez Komitesi Temsilcisi oldu. Kısa bir süre sonra ise Rusya'ya gitti ve Petrograd'da Dış İşleri Halk Komiser Yardımcısı görevini üstlenerek Brest-Litovsk görüşmelerine katıldı. Aynı zamanda Bolşevik bir gazeteci olarak çalışmaya devam etti. 1918'in Aralık ayında illegal bir biçimde Almanya'ya gitti, Almanya Komünist Partisi'nin kuruluşunda ve 1919 Alman Devrimi'nde yer aldı. Almanya'de devrim yenilince hapse atıldı ve bir yıla yakın cezaevinde kaldı. Hapisten çıkınca Rusya'ya dönerek Komintern Sekreteri oldu. 1923'te parti içinde Troçki'nin öncülüğündeki Sol Muhalefet'e katıldı ve sonuç olarak merkez komitesinden çıkarıldı. Bir üniversitenin müdürlüğüne atanan Radek, 1927 yılında "Troçkist muhalefetin parçası olduğu" gerekçesiyle partiden ve üniversiteden atıldı. Ekim Devrimi'nin 10. Yıldönümünde Sol Muhalefet üyelerinin düzenlediği bir mitingün örgütlenmesinde yer aldı. Polis tarafından dağıtılan mitingün ardından diğer Sol Muhalefet liderleriyle beraber sürgüne gönderildi.

1929'da merkez komitesine bir mektup yazarak Troçkizmi reddettiğini deklare edince cezası kaldırıldı ve bir yıl sonra partiye geri alındı. 1930-1936 yılları arasında Stalinist çizginin destekçiliğine soyundu ancak bu çabaları Radek'i kurtarmaya yaramadı. 1936'da tüm eski Bolşevikler, Moskova Mahkemeleri'nde yargılanıp idam ve sürgün cezalarına çarptırılırken tutuklandı ve 10 yıl hapis cezası aldı. Karl Radek, 1939'da çalışma kampında Stalinist gizli polis tarafından öldürüldü.

ÖNE ÇIKAN
Dila AkKADIN KADININ
YURDUDUR

Kadınların kadınlarla anlaşamadığı, aslında bir kadının güzel giyinmesinin ya da makyaj yapmasının asıl sebebinin diğer kadınlara daha güzel gözükme istemesi veya aslında birbirlerinin kuyularını kazmaya çalıştıkları gibi rekabet ve düşmanlık içeren söylemleri duymuşuzdur. Bu tarz genellemelerle oluşturulan algıya yenik düşmemek gerek.

Kadın kadının yurdudur, sloganını duyduğumdan beri bu slogana özel bir ilgim var. Beni öylesine rahatlatan, öylesine güven veren bir slogan. Çünkü gerçek olduğunu biliyorum. Durduk yere söylenmiş, içi boş bir söz öbeği olmadığını biliyorum.

Kendi hayat tecrübeme dönüp baktığımda, en zorlu anlarımda yanımda olan, sıkıntılarımı paylaşan, başarılarımla sevnen, desteği ile güç veren kadınlarla çevriliyim. Hayatınızda böylesine bir kadın dayanışmasına sahip olmak ise gerçekten büyük bir güven alanı yaratıyor.

Sadece bu da değil, kamusal alanda, kadınların ortak acılara, sıkıntılara, sorunlara, eşitsizliklere maruz kalıyor olması, birlikte çözüm üretmelerine, bu çözümleri birbirleriyle paylaşmalarına, birbirlerine destek olmalarına sebep oluyor. Ayrıca kolektif bir bellek yaratılmasına, dayanışmaya, birlikte adalet arayışına, paylaşılan deneyimler ve çözümlerinin aktarımı sonucunda farkındalığın artmasına vesile oluyor.

Sorunu çözüme ulaştıran ilk adımın, öncelikle sorunun kendisini doğru tanımlamak olduğunu düşünürsek, kadın mücadelesi sorunların her birini tek tek masaya açarak yatırıp çözüme götüreceği yollara da doğrudan işaret ediyor. Kadın mücadelesini bu kadar güçlü kılan şey ise, kolektifliğinden geliyor. Çünkü dünyanın yarısı, aynı eşitsizliklere maruz kalıyor ve çözümün dayanışmak olduğu ortada.

25 Kasım'da bu dayanışmayı bir kez daha göstereceğiz.

SOSYALİST TARTIŞMA

2022

FELAKETLER VE DEVRİMLER ÇAĞINDA BİRLEŞİK MÜCADELE

İzmir

26 Kasım Cumartesi

14:00-15:30

Sendikalar, Sendikal Bürokrasi ve Sosyalistler

Konuşmacılar:

İsmail Çapar (Belediye çalışanı) - Memet Ali (Eğitim emekçisi) - Helin Alp (Eski market çalışanı)

16:00-17:30

Sıradanlaştırılan Irkçılık, Göçmenler ve Dayanışmanın Gücü

Konuşmacılar:

Roni Margulies (Şair, aktivist) - Pırıl Erçoban (Mülteci Der) - Meral Kaban (İHD)

18:00 - 19.30

Çürüyen-çözülen iktidara karşı: Sandıkta HDP sokakta mücadele

Konuşmacılar:

Şenol Karakaş (DSİP Eş Sözcüsü) - Güneş Kırmızıgül (HDP İzmir Yönetim Kurulu Üyesi)

Yer: Karakedi Kültür Merkezi**Adres: 1471 sokak no:21 Kat:3 Daire:301 Alsancak**

Bursa

27 Kasım Pazar

13:00-14:00

Sıradanlaştırılan ırkçılık, göçmenler ve dayanışmanın gücü

Konuşmacı:

Sinan Özbek (Felsefelogs Dergisi Genel Yayın Yönetmeni)

14:15-15:15

Kapitalizmin Krizleri ve Çözümler

Konuşmacılar:

Ozan Tekin (Antikapitalistler platformu), Şafak Erdem (Ziraat Mühendisi)

15.30-16.30

Çözüm Mücadelede-Sendikal Direniş

Konuşmacılar:

Arif Çınpolat (Kristal-İş Sendikası), Dila Ak (Antikapitalistler Platformu) - Derviş Erdem (Bursa Eğitim Sen Şube Sekreteri)

Adres: Yüzbaşı İsmail Hakkı Bey Bulvarı, Yenişehir Eğitim Sen Şubesi, Yenişehir İletişim: 0507 727 50 45BİZİ ARAYIN
SOSYALİST
İŞÇİ'YE
ULAŞIN!

İstanbul

Kadıköy: 0536 2196341

Şişli: 0 555 637 24 50

Fatih: 0 536 219 63 41

Ankara: 0 535 884 21 22

İzmir: 0 507 555 02 72

Akhisar: 0 544 327 04 45

Antalya: 0 536 335 10 19

Antep: 0 533 627 30 25

Bursa: 0 507 727 50 45

Çanakkale :05324623804

Dersim: 0 543 447 24 15

Edirne: 0 539 429 17 58

Malatya: 0 534 982 59 26

Muğla : 0 539 932 21 17

Samsun: 0 551 450 64 52

Sivas: 0 533 515 28 24

Soma: 0 532 693 70 57

Tekirdağ: 0 533 233 41 50

Yeni sayı çıktı!

Enternasyonal
Sosyalizm

Felaketler ve Devrimler Çağı

İçindekiler

Felaketler ve devrimler çağında reformizm ya da devrimci alternatif

Şenol Karakaş

Ukrayna'daki yıkım: NATO, Rusya ve emperyalizm

Joseph Choanara

Marksizm ve savaş

Çağın Ofias

Emperyalizm, savaş ve Avrasya

fay hattı

Rob Ferguson

Ege'de Barış, Hemen Şimdiki

Deniz Güngören

Göçmenler, Sorunların Tespiti ve

Çözüm Önerileri

Yıldız Önen ile söyleşi

Fransa: Bölünmüş bir ülke

Judith Orr

Çeyrek Asırda 5 Kırım Yapan

Rejime Ne Diyeceğiz?

Nevzat Onaran

Cumhuriyetin Kuruluş

Döneminde Ekonomi Politikaları

Faruk Sevim

Nörobilim Perspektifinden

Psikanaliz - ve

Her İktisatın Politik

Ekonominin Eleştirisi

Hakan Gürvit

Georges Sorel Üzerine

Tibet Sahin

enternasyonal sosyalizm

SÖNDÜR ATEŞİ

Yeşil Yeni Düzen

ve Küresel İklim İstidamı

Jonathan Neale

Z

YENİ ÇIKTI
Z YAYINLARI
GAZETE
DAĞITIMCIMIZDAN
İSTEYİN

ERKEKLERİN İKTİDARINA TEKMİYİ BASMAK!

Taksim'de Onur Yürüyüşü, 2012

ATILLA DİRİM

Türkiye devletinin temel hak ve özgürlüklere saygı gösterme konusunda çok da başarılı olmadığı bir sır değil. En temel haklardan biri olan anadilinde konuşma hakkı, hem de Türkiye gibi çok çeşitli dillerin - gayriresmi - olarak konuşulduğu bir ülkede, halen tanınmış değil. Tanınmak bir yana dursun, hemen her gün ayaklar altında çiğneniyor.

Temel hak ve özgürlüklerden birinin çiğnenmesi, kaçınılmaz olarak diğerlerinin de çiğnenmesinin kapısını aralıyor ki, an itibarıyla olan şey de tam olarak bu. LGBTİ+'ların eşit, onurlu ve özgür yaşam hakları, hemen her gün ağır saldırılara maruz kalıyor. LGBTİ+'lar yok sayılıyor, dış mihrakların kuklası, emperyalizmin Türk halkını yozlaştırmak için oynadığı bir oyun ve buna benzer birçok şey ilan ediliyor. Son olarak da Kılıçdaroğlu'nun başörtüsü konusunu gündeme getirmesi üzerine, Erdoğan LG-BTİ+'ların aileyi yok edeceği paranoyasını dile getirerek, bu konuda anayasal düzenleme yapılması, mecliste bu düzenleme yapılmazsa, referandumla götürülmesi çağrısını yaptı. Referandumda kazanma ihtimalini düşük görmesinden olsa gerek, düzenlemeyi mecliste yapmayı istiyor ve bunu "Temel hak ve özgürlüklerin referandumla götürülmesini doğru bulmuyorum" diye gerekçelendirmeye çalışıyor. Erdoğan'ın temel hak ve özgürlüklerden anladığı da başörtüsü özgürlüğü. LGBTİ+ hakları söz konusu bile değil; aksine, 'Aile, kadın ve erkekten oluşur' ifadesiyle, LGBTİ+'ların - şu an aslında kanunen serbest olan ama

uygulanmayan - evlenme hakkını yasal olarak ortadan kaldırmaya hazırlanıyor.

Aile de aile! Neden?

Başta Erdoğan ve Soylu olmak üzere, devletin üst düzey yöneticilerinin neredeyse tümü koro halinde - sanki saldırı altındaymiş gibi - ailenin korunmasından söz ediyor. Onlara göre aile LGBTİ+'ların - ne demek olduğunu anlayamadıkları - cinsiyetsizleştirme ve eşcinsel evlilik saldırısı altında, toplumun tamamını etkisi altına alan büyük bir eşcinsellik kampanyası yapılıyor ve Türk halkının önemli bir kısmı bu kampanyadan etkilenerek eşcinsel evlilikler yapmaya hazırlanıyor. Yoksa sabahtan akşama kadar aile de aile diye sızlanmaları nasıl açıklanabilir ki?

Ama biz eşcinselliğin bulaşıcı veya tercih edilebilir bir şey olmadığını bildiğimiz için, bu anlatılanların doğru olmadığını da biliyoruz. Ancak haklı oldukları bir nokta var: Aile kurumu gerçekten de giderek geriliyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre Türkiye'de son 20 yılda evlenme oranı düşerken, boşanma oranı hızla yükseliyor. 2021'de 562 bin evlilik yapılmış, 174 bin de boşanma kayda geçmiş. 2001-2021 arası kapsayan son 20 yılda bin kişilik nüfus başına düşen evlenme sayısını ifade eden 'kaba evlenme hızı' yüzde 20 düşerken 'kaba boşanma hızı' ise yüzde 47 artmış. En önemli boşanma sebebi de 'ilgisiz ve sorumsuz davranışlar' olarak gösteriliyor.

'Mahallenin delikanlısının' namusu

Kadınlar artık aile denilen cenderede kocanın, babanın, abinin, dayoğlunun, hatta 'mahallenin delikanlısı'nın namusu olmayı, evde erkeğe kölelik yapmayı, hayatını çocuk yetiştirmekle yükümlü kutsal anne olarak geçirmeyi istemiyor. Kadınların verdiği mücadele, sayısız kadının özgürleşme yolunda büyük adımlar atmasını sağladı. Şu anda 'aile' artık 30 yıl önceki aile değil, bir daha da olmayacak.

Bu da hem AKP-MHP iktidarını hem de muhalefet partilerini çok korkutuyor, çünkü aile denilen şey aslında küçük bir devlet. Çocukların ileride 'devlet baba'nın baskısına gönüllü olarak boyun eğmeyi, işçi olarak ezilmeye ses çıkarmamayı, hatta kapitalist patronların daha fazla kâr elde edebilmesi için savaşlarda gönüllü olarak ölmeyi ve öldürmeyi öğrendikleri en önemli kurum, aile. İkili cinsiyet sistemine dayanan erkek egemen aile, erkek ile kadının eşitsizliğinden ötürü, antidemokratik bir yapıya sahip. Bu yapı demokratikleştiği takdirde, yeni işçi, tüketici ve asker kuşaklarını oluşturacak olan çocuklar 'sorgulayan / reddeden' insanlar olarak yetişecek ki, bu da kapitalist düzen için en büyük tehlike anlamına geliyor.

LGBTİ+ mücadelesi ve sosyalizm

LGBTİ+'ların birliktelikleri hem aşka dayandığı hem de çocuk yapamayacakları varsayıldığı için - bu gerçek değil, günümüzde çocuk yapmanın bin farklı yolu var - sınıflı toplumlarda egemenler tarafından

çoğu zaman tehlikeli ilan edilmiş. Şu anda da öyle yapılmaya çalışılıyor. Çatırdayan aile kurumunu kurtarmak için LGBTİ+'ları hedef gösterirken, aslında kurtarmak istedikleri erkek egemen kurallar, yani kadının hizmetçi ve kuluçka makinesi olarak görüldüğü, temel hak ve özgürlüklerinin 'mahallenin delikanlısının' insafına terk edildiği sistem.

Son aylarda 'Büyük Aile Yürüyüşü' adı altında düzenlenen LGBTİ+ karşıtı nefret yürüyüşleri de sistemi koruma çabalarının bir ayağı. Önce İstanbul'da, sonra Konya, Urfa ve Ankara'da, son olarak da İzmir'de düzenlenen bu yürüyüşlere katılanlar, aralarında faşistlerin de bulunduğu bir avuç örgütlü militan. Toplumda karşılığı yok ama olmayacağı anlamına gelmiyor; özellikle faşistlerin etkinliklerine karşı çok dikkatli olmak gerekiyor, çünkü Ankara'da düzenlenmeye çalışılan Onur Yürüyüşü, şehrin göbeğine polis gözetiminde gelen elleri sopalı faşist grupların saldırısına uğramıştı.

Faşistlerin sadece LGBTİ+'lara, kadın hareketine değil, hak ve özgürlüklerin tümüne düşman olduğunu biliyoruz. Bugün LGBTİ+'lara saldırırlar, göçmenlere saldırırlar, HDP'ye saldırırlar, yarın kendilerinden olmayan herkese saldırırlar. Bütün bu saldırılara örgütlü olarak karşı koymak, temel hak ve özgürlükleri çiğnenen bütün kesimleri birleştirmeye çalışmak, sömürülenlerin, ezilenlerin mücadelesini yükseltirken erkeklerin iktidarına tekme basmak... Bütün bunlar sosyalizm mücadelesinin temel bileşenleri değil de nedir?